

Jurisdikce a rozhodné právo na internetu I **– úvod, opakování MPS, smlouvy**

Mezinárodní právo soukromé na internetu I

Upozornění

- Nelekněte se prosím délkou prezentací a počtu slajdů. Na přednáškách neprobereme výslovně vše. Prezentace jsou koncipovány tak, abyste je mohli využít jako plnohodnotný studijní podklad. Česká učebnice k problematice mezinárodního práva soukromého na internetu (zatím) chybí.
- *Tereza Kyselovská*

Představení

- doc. JUDr. Tereza Kyselovská, Ph.D.
- Oddělení mezinárodního práva soukromého, katedra mezinárodního a evropského práva, Právnická fakulta MU
- Kontakt: tereza.kyselovska@law.muni.cz
- Viz úvodní video s představením kurzu
- CV <https://www.muni.cz/lide/107801-tereza-kyselovska/zivotopis>

Organizace

- Pár organizačních (osobních) poznámek...
- ...dobří holubi se vracejí...
- Proč tento kurz?
- Odpovědníky
- Online konzultace
- Nohy v teple

Osnova výuky

- Mezinárodní právo soukromé a procesní
 1. Smluvní závazkové vztahy (smlouvy s mezinárodním prvkem)
 - a) Procesní aspekty – určení příslušného soudu
 - b) Kolizní aspekty – určení rozhodného práva
 2. Mimosmluvní závazkové vztahy (delikty s mezinárodním prvkem)
 - a) Procesní aspekty – určení příslušného soudu
 - b) Kolizní aspekty – určení rozhodného práva

Mezinárodní právo soukromé

- *„The realm of the conflict of laws is a dismal swamp, filled with quaking quagmires, and inhabited by learned but eccentric professors who theorize about mysterious matters in a strange and incomprehensible jargon. The ordinary court, or lawyer, is quite lost when engulfed in it.“* William L. Prosser

- Mezinárodní právo soukromé je:
 - ... nástavba nad „tradičními“ právními disciplínami
 - ... „křižovatka“ ...
 - ... povrchní ...
 - ... zvláštní (jiné metody, jiné normy) ...
 - ... v praxi nepoužívané (neznalost soudů) ...
 - ... mrtvé... leží na smrtelné posteli...díky/kvůli globalizaci a internetu

Výsledné známky

Předmět	Celkem studentů	Úspěšně	Průměr	A	B	C	D	E	F	-
MP601Zk	459	83 %	2,25	84	73	69	75	54	68	36

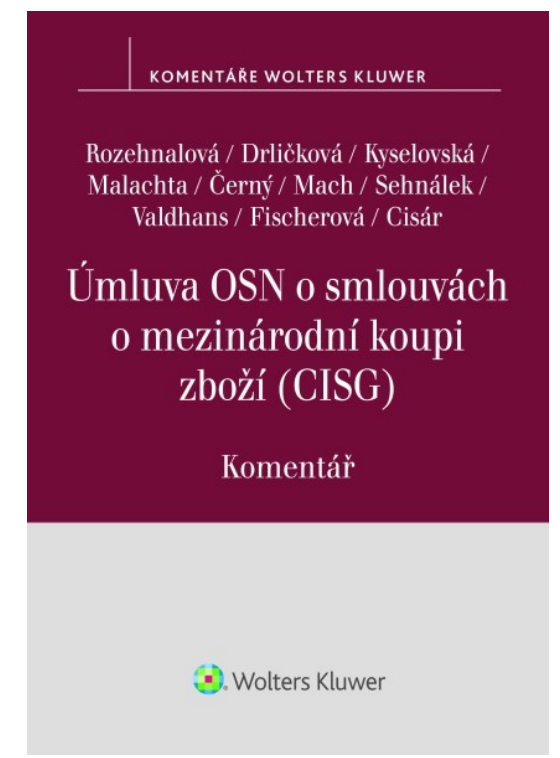
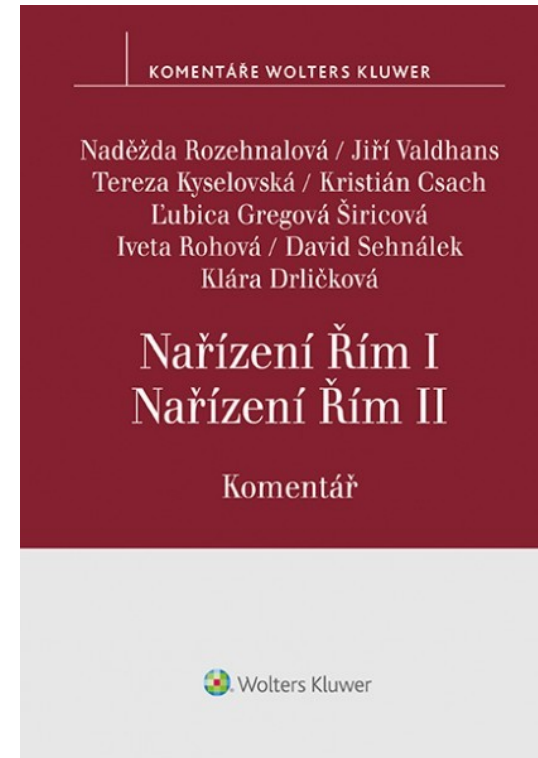
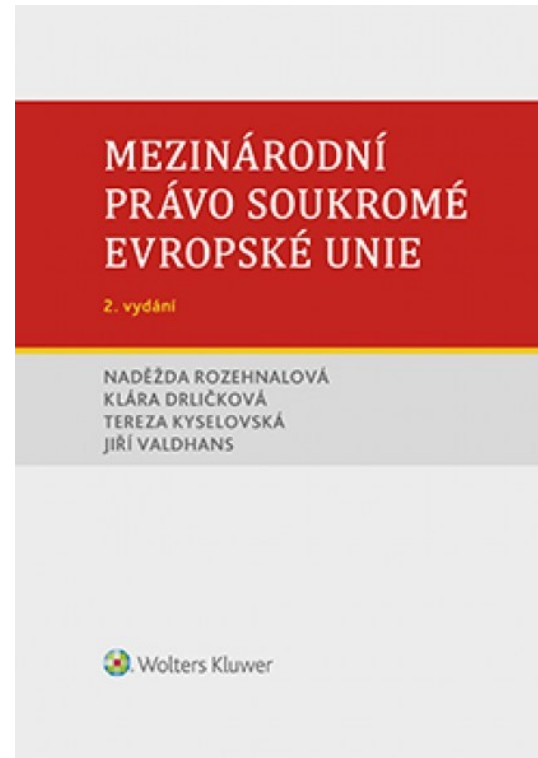
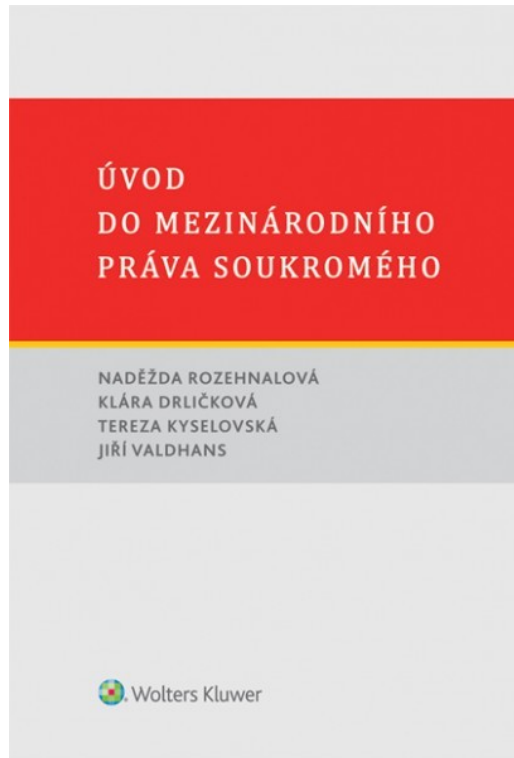
- Kliknutím na kód předmětu se vypíše srovnání výsledků předmětu **dle historie**.
- Do úspěšnosti se nezapočítává hodnocení '-' (nedostavil se).
- Co znamenají jednotlivá ukončení

Sloupečky v grafu znamenají **procentuální** zastoupení jednotlivých známek.

MP601Zk Mezinárodní právo soukromé II

Další zdroje

Další zdroje

Tereza Kyselovská

**MEZINÁRODNÍ PRÁVO
SOUKROMÉ
A PRÁVO K DUŠEVNÍMU
VLASTNICTVÍ –
PROCESNÍ OTÁZKY**

MASARYKOVA
UNIVERZITA

Tereza Kyselovská,
Pavel Koukal

**MEZINÁRODNÍ PRÁVO
SOUKROMÉ
A PRÁVO DUŠEVNÍHO
VLASTNICTVÍ
–
KOLIZNÍ OTÁZKY**

MASARYKOVA
UNIVERZITA

MUNI
LAW

Mezinárodní právo soukromé (online)

Opakování

- Jaké je postavení mezinárodního práva soukromého v systematice práva?
- Co je předmětem mezinárodního práva soukromého (MPS)?
- Jaké tři (čtyři) základní otázky MPS řeší?
- Pomocí jakých norem dojdeme k procesnímu řešení (určení příslušného soudu)?
- Pomocí jakých norem a metod dojdeme ke koliznímu řešení (určení rozhodného práva)?
- Jaké prameny v MPS používáme? Jaké jsou působnosti Nařízení Brusel Ibis, Nařízení Řím I a Nařízení Řím II?
- Co znamená slovo *fórum*?

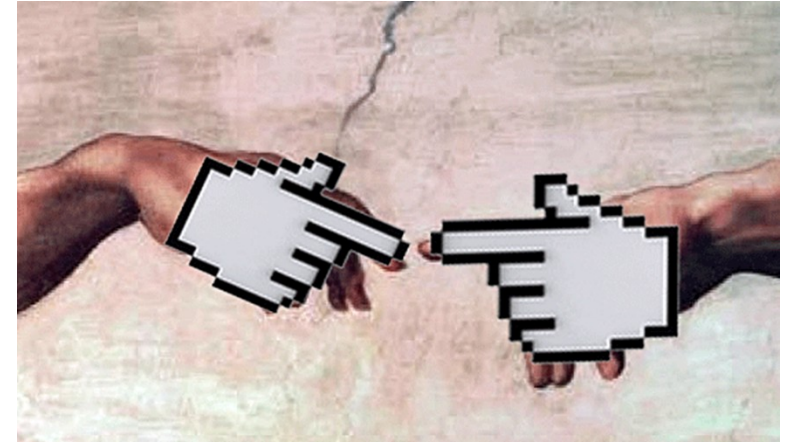
Relevantní právní předpisy

- Mezinárodní pravomoc/příslušnost soudů
 - Nařízení Brusel Ibis (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech)
- Právo rozhodné pro smluvní závazkové vztahy
 - Nařízení Řím I (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy)
- Právo rozhodné pro mimosmluvní závazkové vztahy
 - Nařízení Řím II (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy)
- Zákon č. 89/2012 Sb., zákon o mezinárodním právu soukromém

Výchozí teze

- Právo je teritoriální
- Teritorialita je základem MPS

- W**orldwide accessibility
- W**orldwide place of performance (contracts) or potential damage (delicts)
- W**orldwide jurisdiction

MPS a MPP

- Cílem je „dosažení vnější rozhodovací harmonie, a to i za situace, kdy se nejedná o náhodu či dovednost stran“ (Rozehnalová)
 - ... aby se bez ohledu na to, kde je právní poměr s mezinárodním prvkem posuzován, dal očekávat procesně a kolizně obdobný výsledek
 - ... dosažení kolizní spravedlnosti a předvídatelnosti procesního řešení

- Dosahování cíle
 - výstavbou systému
 - pomocí mezinárodní či regionální unifikace (EU) a interpretační jednoty
 - nastavením hodnot daného právního prostoru (veřejný pořádek a veřejný zájem vs. ochrana individuálních zájmů)
 - legislativně technickým uchopením (technologicky neutrální právní úprava?)

„Tradiční“ přístup MPS a MPP...

- Mezinárodní právo soukromé – kolizní normy a hraniční určovatele ukotvují právní poměr k území určitého státu pro určení rozhodného práva
- Mezinárodní právo procesní – procesní kritéria ukotvují právní poměr k území určitého státu pro určení mezinárodně příslušného soudu
- ukotvování právních poměrů k území určitého státu
- „všeprostupující“ význam teritoriality pro působnost předpisů, způsob a metody aplikace práva...
- Právní úprava MPS je „technologicky neutrální“
- „tradiční“ MPS se od dob glosátorů (12. stol.), resp. *von Savignyho* (19. stol.), vyvíjí

... se mění a vyvíjí,...

- Online prostředí je „jiné“ a není „teritoriální“ (nebo ano?)
- Díky vnějším i vnitřním vlivům, globalizaci, elektronizaci a internetu lze vnímat
 - odklon od hodnotové neutrality ve smyslu materializace řešení a ochrany slabší smluvní strany v kolizní a procesní rovině
 - důraz na regionální unifikaci (EU)
 - redefinování (upřesňování) veřejných zájmů („*Internet jako nové bojiště států o suverenitu*“). Polčák)
- ... internet tento vývoj urychluje
 - *lex loci server*
 - obvyklé bydliště vs. místo plnění, *locus damni infecti, locus delicti commissi*

... a je konfrontováno s právními poměry vznikajícími online...

Kolizní úprava

- Smluvní závazky
 - Volba práva
 - Náhradní hraniční určovatel
 - Právo země obvyklého bydliště poskytovatele charakteristického plnění
 - Užší, resp. nejužší spojení právního poměru s právem jiné země
 - Veřejný pořádek
 - Flexibilita kolizního řešení
- Mimosmluvní závazky
 - Vyloučení volby práva pro PDV
 - *Lex loci protectionis*
 - Multiplikace (mnohost) rozhodných práv

Procesní úprava

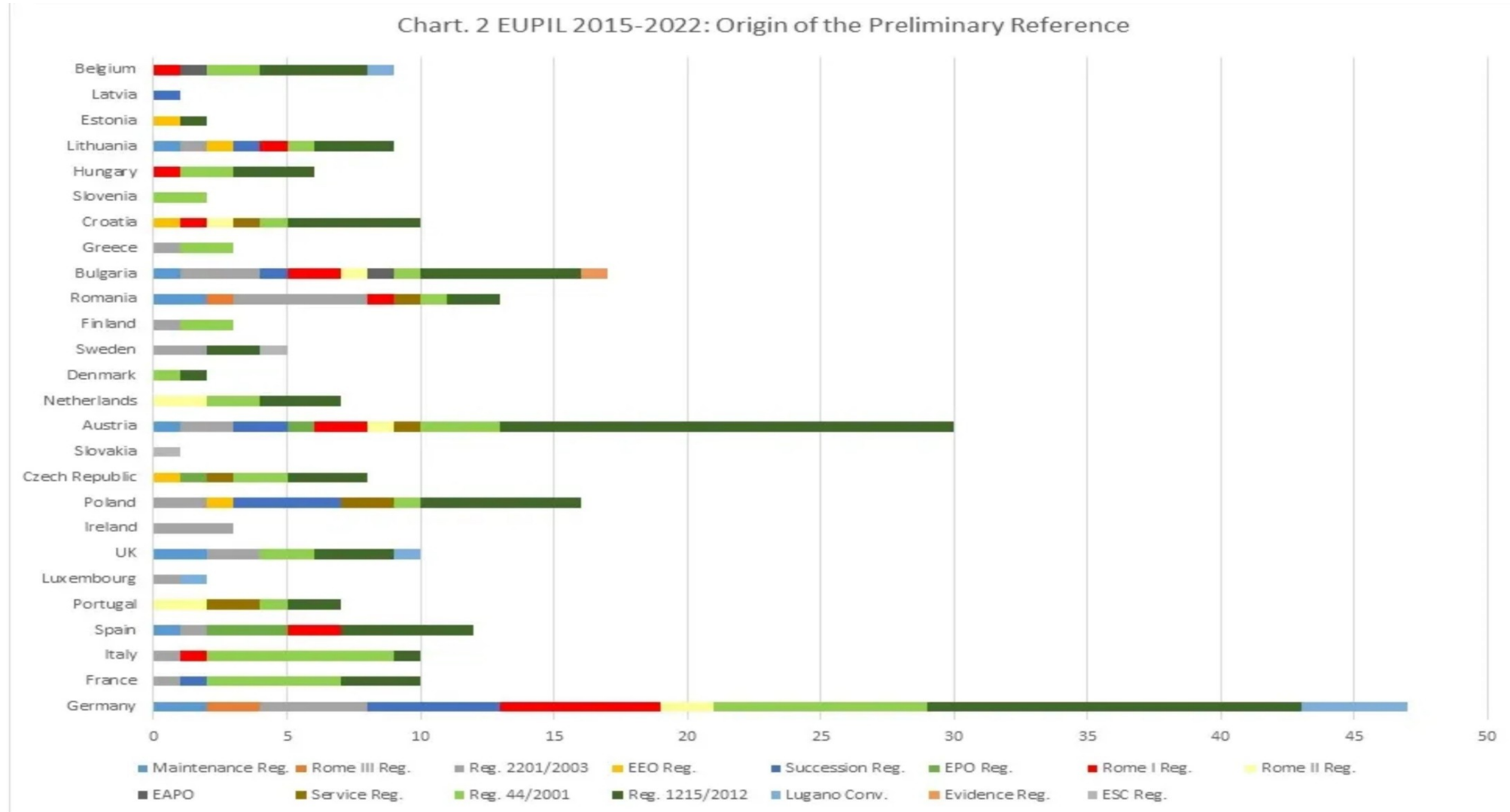
- Společné
 - Prorogace
 - Obecná příslušnost
 - Alternativní příslušnost
- Smluvní závazky
 - Místo plnění
 - Místo dodání
 - Místo poskytnutí služby (viz Aktuálně)
 - Nepředvídatelnost a právní nejistota
- Mimosmluvní závazky
 - Místo škodné události
 - Místo příčinného jednání
 - Místo škodlivých následků
 - Centrum zájmů poškozeného
 - Multiplikace (mnohost) potenciálních sudišť

... a vyrovnává se s nimi.

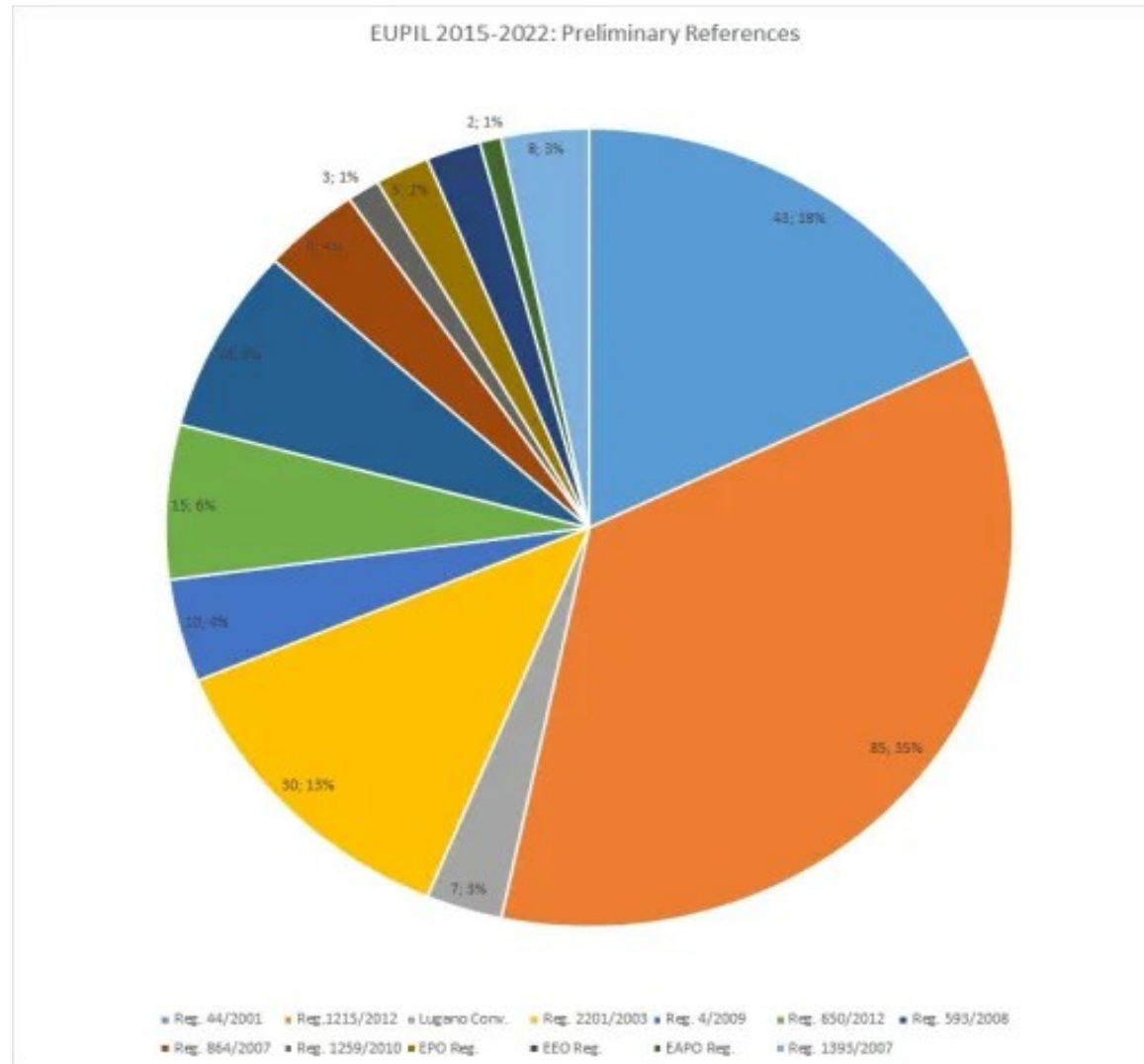
- Odklon od požadavku striktní teritoriality
 - flexibilita kolizního řešení - odklon od ryze rigidního řešení k náhradním hraničním určovatelům, únikovým doložkám a důrazu na volbu práva se zachováním „kontroly“ prostřednictvím institutů veřejného pořádku
 - „flexibilita“ procesního řešení - úprava alternativních procesních kritérií s důrazem na volbu sudiště se zachováním „kontroly“ prostřednictvím výhrady veřejného pořádku

- Význam interpretační judikatury Soudního dvora EU

Autonomní interpretace SD EU

Autonomní interpretace SD EU

MUNI
LAW

Smluvní závazkové vztahy s mezinárodním prvkem online

Obsah výkladu

- Procesní a kolizní aspekty
 - Obchodní smlouvy obecně
 - Spotřebitelské smlouvy
 - Mezinárodní licenční smlouvy – rozhodné právo

Obchodní smlouvy online – příslušnost a rozhodné právo

Obchodní smlouvy (vč. licenční a převodní)

Nařízení Brusel Ibis

- Článek 4
 - Obecná příslušnost
- Článek 7 odst. 1
 - Alternativní příslušnost pro smlouvy
- Článek 25
 - Volba sudiště (prorogace)

Nařízení Řím I

- Článek 3
 - Volba práva
- Článek 4
 - Náhradní hraniční určovatel v případě neexistence volby práva

Obchodní smlouvy online – příslušnost

□ Článek 4 - obecná příslušnost

□ *Nestanoví-li toto nařízení jinak, mohou být osoby, které mají **bydliště** v některém členském státě, bez ohledu na svou státní příslušnost žalovány u soudů tohoto členského státu.*

- Bydliště FO – článek 62 – *lex fori*
- Bydliště PO – článek 63 – sídlo nebo ústředí nebo hlavní provozovna

Obchodní smlouvy online – příslušnost

- Článek 7 odstavec 1 Nařízení Brusel Ibis
 - *Osoba, která má bydliště na území některého členského státu, může být v jiném členském státě žalována:*
 - a) pokud předmět sporu tvoří smlouva nebo nároky ze smlouvy, u soudu místa, kde **závazek, o němž se jedná, byl nebo měl být splněn***
 - b) pro účely tohoto ustanovení a pokud nebylo dohodnuto jinak, je místem plnění zmíněného závazku*
 - *v případě prodeje zboží místo na území členského státu, kam zboží podle smlouvy **bylo nebo mělo být dodáno***
 - *v případě poskytování služeb místo na území členského státu, kde **služby podle smlouvy byly nebo měly být poskytnuty***

Obchodní smlouvy online – příslušnost

- Judikatura k článku 7 odst. 1 Nařízení Brusel Ibis
 - Chybí pro online plnění (předběžná otázka na dalším slajdu)
 - Pouze pro mnohost míst v případě offline plnění (dodání nebo poskytnutí služby)
- Smlouvy týkající se PDV – licenční smlouva a převodní smlouva
 - *Falco - Článek [7 odst. 1 Nařízení Brusel Ibis] je nutno vykládat v tom smyslu, že smlouva, kterou majitel práva duševního vlastnictví za úplatu poskytne svému smluvnímu partnerovi oprávnění k výkonu tohoto práva, není smlouvou o poskytování služeb ve smyslu tohoto ustanovení.*

Obchodní smlouvy online – příslušnost

- Předběžná otázka ve věci C-526/23, Oberster Gerichtshof, Rakousko, 17.8.2023, smlouva o vytvoření software na míru dle požadavků německé legislativy
 - *Musí být článek 7 odst. 1 písm. b) druhá odrážka Nařízení Brusel Ibis vykládán v tom smyslu, že u žaloby vyplývající ze smlouvy je v případě vývoje a běžného provozu softwaru přizpůsobeného individuálním potřebám objednatelky usazené v členském státě A (v projednávané věci Německo) místem plnění místo,*
 - a) kde podnik usazený v členském státě B (v projednávané věci Rakousko) poskytuje duševní práci na tomto software (programování), nebo*
 - b) kde tento software zastihne objednatelku, tedy kde si jej stáhne a používá?*
 - Je místem poskytnutí služby místo duševního výkonu programátorů nebo místo, kde software bude využíván (zaměření na trh, splnění právních a individuálních požadavků, za úplatu, neboť „*duševní výkon bez stažení software a používání nemá samostatnou hodnotu*“)

Obchodní smlouvy online – příslušnost

- Článek 25 Nařízení Brusel Ibis – ujednání o příslušnosti
 1. *Bez ohledu na bydliště stran, **dohodnou-li se tyto strany, že v již vzniklém nebo budoucím sporu z určitého právního vztahu má příslušnost soud nebo soudy některého členského státu, je příslušný soud nebo soudy tohoto státu, pokud tato dohoda není z hlediska své věcné platnosti podle práva tohoto členského státu neplatná. Pokud se strany nedohodnou jinak, je tato příslušnost výlučná.***
 2. *Písemné formě jsou rovnocenná veškerá sdělení elektronickými prostředky, která umožňují trvalý záznam dohody.*

Obchodní smlouvy online – příslušnost

- Judikatura k článku 25 Nařízení Brusel Ibis
 - C-322/14 Jaouad El Majdoub v. CarsOnTheWeb.Deutschland GmbH
 - Click-wrap smlouvy
 - ... *technika vyjádření souhlasu „kliknutím“ se všeobecnými podmínkami takové kupní smlouvy, o jakou se jedná v původním řízení a jež byla uzavřena elektronickou cestou, přičemž tyto podmínky obsahují dohodu o příslušnosti, je sdělením elektronickými prostředky, které umožňuje trvalý záznam dohody ve smyslu tohoto ustanovení, jestliže tato technika umožňuje tisk a uložení textu zmíněných podmínek před uzavřením smlouvy...*
- Click-wrap

Obchodní smlouvy online – příslušnost

□ C-358/21 Tilman

□ Luganská úmluva II, ES+Dán+Island+Nor+Švýc

□ *doložka o soudní příslušnosti je právoplatně uzavřena, pokud je obsažena ve všeobecných obchodních podmínkách, na které písemně uzavřená smlouva odkazuje prostřednictvím hypertextového odkazu na internetovou stránku, kde se lze před podpisem uvedené smlouvy s uvedenými všeobecnými obchodními podmínkami seznámit, stáhnout si je a vytisknout si je, aniž by smluvní strana, vůči níž je tato doložka namítána, byla formálně vyzvána, aby s těmito všeobecnými obchodními podmínkami vyslovila souhlas zaškrtnutím políčka na uvedené internetové stránce*

➤ Není nutný click-wrap

Prorogace – kontroverzní (offline) rozhodnutí

- C-566/22, Inkreal s. r. o. v. Dúha reality s. r. o.
 - *Článek 25 odst. 1 Nařízení Brusel Ibis se vztahuje na dohodu o příslušnosti, kterou si smluvní strany usazené ve stejném členském státě sjednají, že ve sporech ze smlouvy, kterou mezi sebou uzavřely, mají příslušnost soudy jiného členského státu, ačkoliv uvedená smlouva nemá na tento jiný členský stát žádnou jinou vazbu*

Obchodní smlouvy online – rozhodné právo

- Článek 3 Nařízení Řím I – volba práva
 - *Smlouva se řídí právem, které si strany zvolí. Volba musí být vyjádřena výslovně nebo jasně vyplývat z ustanovení smlouvy nebo okolností případu. Strany si mohou zvolit právo rozhodné pro celou smlouvu nebo pouze pro její část.*
 - Příklad doložky:
 - *Tato smlouva se řídí českým právem.*
 - *Tato smlouva se řídí právem Středozeemě.*
 - *Veškeré spory vyplývající z této smlouvy budou řešeny před českými soudu.*
 - *Tato smlouva se řídí zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.*
 - *Tato smlouva se řídí zákonem č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník*

Obchodní smlouvy online – rozhodné právo

- Článek 3 Nařízení Řím I – volba práva
 - Pozor – vliv imperativních norem (článek 9), výhrady veřejného pořádku
 - Pozor – článek 3 odst. 3 a odst. 4 – dosah kogentních norem

Obchodní smlouvy online – rozhodné právo

- Článek 4 – rozhodné právo v případě neexistence volby práva
 - Odst. 1 – vyjmenované smluvní typy (kupní, služby, distribuce...)
 - Odst. 2 - *Pokud se na smlouvu nevztahuje odstavec 1 nebo pokud by se na prvky smlouvy vztahovalo více než jedno z písmen a) až h) odstavce 1, řídí se smlouva právem země, v níž má **strana, která je povinna poskytnout plnění charakteristické pro smlouvu, své obvyklé bydliště.***
 - Odst. 3 - *Vyplývá-li ze všech okolností případu, že je smlouva **zjevně úžeji spojena** s jinou zemí, než je země uvedená v odstavcích 1 nebo 2, použije se právo této jiné země*
 - Odst. 4 - *Není-li možné určit rozhodné právo podle odstavce 1 nebo 2, řídí se smlouva právem země, s níž je **nejúžeji spojena.***

M U N I
L A W

Mezinárodní licenční smlouva – rozhodné právo

Exkurz: PDV a MPS

1. Práva k duševnímu vlastnictví jako taková

- Mezinárodní právo veřejné
- § 80 ZMPS – *lex loci protectionis* – druhy, vznik, obsah, délka ochrany, převoditelnost (osobnostní a majetkové aspekty), zánik...
- Článek 24 odst. 4 Nařízení Brusel Ibis – *Bez ohledu na bydliště stran mají výlučnou příslušnost tyto soudy členského státu: pro řízení, jejichž předmětem je zápis nebo platnost patentů, ochranných známek a průmyslových vzorů nebo jiných podobných práv, která vyžadují udělení nebo zápis, bez ohledu na to, zda je tato otázka uplatněna prostřednictvím žaloby, nebo námitky, soudy členského státu, v němž bylo požádáno o udělení nebo zápis nebo kde byly uděleny nebo zapsány nebo platí za udělené nebo zapsané na základě právního aktu Unie nebo mezinárodní smlouvy*

2. Smlouvy týkající se PDV (licenční, převodní) – tato prezentace

3. Porušení práv k duševnímu vlastnictví = mimosmluvní závazky (delikty) – další prezentace

Exkurz: PDV a MPS

- Internacionalizace smluv v této oblasti
- Trend uzavírat velmi podrobné smlouvy s procesními a režimovými doložkami (volba práva a sudiště)
- Globalizace, elektronizace
- Využívání/porušení ve více státech najednou
- Absolutní práva, *erga omnes*
- Princip teritoriality (???, univerzalita)
- *Lex loci protectionis*
- Veřejný zájem
- Soutěžní právo, ochrana spotřebitele a zaměstnance
- Zaměstnanecká díla? (univerzity, výzkumné týmy)
- Autor jako slabší smluvní strana?

Mezinárodní licenční smlouva

□ Kvalifikace

- ... smlouva kupní, nájem, leasing, smíšená...
- V MO – kvalifikace jako smlouva *sui generis*
- „čistá“ licence nebo smlouva obsahující nějakou část/aspekt spojený s PDV
- Open source software, smíšené smlouvy...?
- Hranice mezi závazkem smluvním (možnost volby práva) a mimosmluvním (*lex loci protectionis*, volba práva vyloučena)

Mezinárodní licenční smlouva

- ... co vše spadá pod *lex causae* (*lex contractus* – právo rozhodné pro smlouvu) a co pod *lex loci protectionis*?
- *Lex causae*
 - Formální a materiální platnost smlouvy, práva a povinnosti stran smlouvy – můžeme upravit smluvně
- *Lex loci protectionis*
 - Převoditelnost práv
 - Existence a platnost práv
 - Dopad na třetí osoby

Mezinárodní licenční smlouva

□ Nařízení Řím I

□ Neobsahuje výslovné pravidlo pro licenční nebo převodní smlouvy

□ Návrh Nařízení Řím I z roku 2005

Článek 4 odst. 1 (f)

„smlouvy týkající se duševního nebo průmyslového vlastnictví se řídí právem země, ve kterém má obvyklé bydliště osoba, která práva převádí nebo postupuje“

Mezinárodní licenční smlouva

- Nařízení Řím I – článek 3 – volba práva
 - *Smlouva se řídí právem, které si strany zvolí. Volba musí být vyjádřena výslovně nebo jasně vyplývat z ustanovení smlouvy nebo okolností případu. Strany si mohou zvolit právo rozhodné pro celou smlouvu nebo pouze pro její část.*
- Ani volba práva negarantuje jeden jediný právní režim
 - Imperativní normy (článek 3/3, 3/4, 9)
 - Antitrust, soutěžní právo, omezení u technologií dvojího použití...

Mezinárodní licenční smlouva

- Nařízení Řím I – článek 4 odst. 1 - právo rozhodné v případě neexistence volby práva – možnost aplikace?
 - smlouva o koupi zboží se řídí právem země, v níž má prodávající obvyklé bydliště
 - smlouva o poskytování služeb se řídí právem země, v níž má poskytovatel služby obvyklé bydliště
 - franšizová smlouva se řídí právem země, v níž má osoba, již je franšiza udělena, obvyklé bydliště
 - smlouva o distribuci se řídí právem země, v níž má distributor obvyklé bydliště

Mezinárodní licenční smlouva

- Nařízení Řím I – článek 4 odst. 2 – poskytovatel charakteristického plnění
 - Pokud se na smlouvu nevztahuje odstavec 1 nebo pokud by se na prvky smlouvy vztahovalo více než jedno z písmen a) až h) odstavce 1, řídí se smlouva právem země, v níž má strana, která je povinna poskytnout plnění charakteristické pro smlouvu, své obvyklé bydliště.
- Poskytovatel charakteristického plnění
 - Poskytovatel licence?
 - Jednoznačné pouze u jednoduchých smluv
 - ALE
 - Nabyvatel licence mívá další povinnosti – registrace licence, technická podpora, záruky, odpovědnost, sublicencování apod.
 - Problém u křížových licencí

Mezinárodní licenční smlouva

- Poskytovatel charakteristického plnění
 - Smlouva o převodu majetkových průmyslových práv (a některých majetkových autorských práv)
 1. Jednoduchá smlouva - převodce převádí právo, nabyvatel platí jednorázovou částku, „kupní smlouva“ – právo země obvyklého bydliště převodce
 2. Komplexní smlouvy – další povinnosti pro nabyvatele (distribuce, marketing) – právo země obvyklého bydliště nabyvatele

Mezinárodní licenční smlouva

□ Poskytovatel charakteristického plnění

□ Mezinárodní licenční smlouva

1. Jednoduchá smlouva - jednorázové využití chráněného práva, jednorázová platba – právo země obvyklého bydliště převodce
2. Komplexní smlouvy – další povinnosti pro nabyvatele (výroba, distribuce, marketing, poplatky dle příjmů z licencovaného zboží) – právo země obvyklého bydliště nabyvatele (přebírá na sebe hlavní ekonomické riziko)
 1. LS nakladatelská
 2. LS autorská
 3. LS při kolektivní správě
 4. ...

Mezinárodní licenční smlouva

- Nařízení Řím I – článek 4 odst. 3 a 4 – tzv. únikové doložky
 - Vyplývá-li ze všech okolností případu, že je smlouva zjevně úžeji spojena s jinou zemí, než je země uvedená v odstavcích 1 nebo 2, použije se právo této jiné země.
 - Právo země obvyklého bydliště poskytovatele (převodce)
 - Právo země obvyklého bydliště nabyvatele
 - *Lex loci protectionis*
 - Není-li možné určit rozhodné právo podle odstavce 1 nebo 2, řídí se smlouva právem země, s níž je nejúžeji spojena.

Mezinárodní licenční smlouva

- Otázky vyloučené z rozsahu Nařízení Řím I
 - Převoditelnost práv - § 80 ZMPS
 - Jednostranné právní jednání - § 90, HU obvyklý pobyt osoby, která jednání učinila
 - Zákonné licence

Spotřebitelské smlouvy online – příslušnost a rozhodné právo

Spotřebitelské smlouvy online – pr. úprava

Nařízení Brusel Ibis

- Článek 17
 - Vymezení spotřebitelské smlouvy
 - Podnikatel nemusí mít bydliště na území EU
- Článek 18
 - Pravidla příslušnosti
 - Článek 18 odst. 1 – aktivní legitimace
 - Článek 18 odst. 2 – pasivní legitimace
- Článek 19
 - Možnost omezené prorogace
- Článek 45 odst. 1 písm. e)
 - Odepření uznání a výkonu na návrh

Nařízení Řím I

- Článek 6 odst. 1
 - Vymezení spotřebitelské smlouvy a náhradní hraniční určovatel v případě neexistence volby práva
- Článek 6 odst. 2
 - Možnost „materializované“ volby práva
- Článek 6 odst. 4
 - Vyloučené smlouvy

Spotřebitelské smlouvy online - příslušnost

- Pojem „spotřebitel“
- Pojem „spotřebitelská smlouva“
- Pojem „zaměřování činnosti“ obchodníka na stát spotřebitele

Spotřebitelské smlouvy online - příslušnost

□ Článek 17 odst. 1 Nařízení Brusel Ibis

□ Ve věcech týkajících se smlouvy uzavřené spotřebitelem pro účel, který se netýká jeho profesionální nebo podnikatelské činnosti, se příslušnost určuje podle tohoto oddílu, aniž jsou dotčeny článek 6 a čl. 5 bod 7

- a) jedná-li se o koupi movitých věcí na splátky;
- b) jedná-li se o půjčku návratnou ve splátkách nebo o jiný úvěrový obchod určený k financování koupě takových movitých věcí, nebo
- c) ve všech ostatních případech, kdy byla smlouva uzavřena s osobou, která provozuje profesionální nebo podnikatelské činnosti v členském státě, v němž má spotřebitel bydliště, nebo **pokud se jakýmkoli způsobem taková činnost** na tento členský stát nebo na několik členských států včetně tohoto členského státu **zaměřuje**, a smlouva spadá do rozsahu těchto činností

Spotřebitel

- Pojem spotřebitel – kdo? bohatá judikatura SD EU
 - C-498/16 Maximilian Schrems v. Facebook Ireland Limited
 - *uživatel soukromého účtu na Facebooku neztrácí postavení „spotřebitele“ ve smyslu tohoto článku, pokud vydává knihy, přednáší, provozuje internetové stránky, vybírá dary a nechává si postoupit nároky řady spotřebitelů za účelem uplatnění těchto nároků u soudu*
 - *Článek [18 odst. 1 Nařízení Brusel Ibis] musí být vykládán v tom smyslu, že se nevztahuje na žalobu, kterou spotřebitel uplatňuje u soudu svého bydliště nejen vlastní nároky, nýbrž i nároky postoupené jinými spotřebiteli s bydlištěm v tomtéž členském státě, v jiných členských státech nebo ve třetích státech*

Spotřebitel

- C-774/19 Personal Exchange
 - Článek (17 odst. 1 Nařízení Brusel Ibis) musí být vykládán v tom smyslu, že fyzická osoba s bydlištěm v členském státě, která jednak uzavřela se společností usazenou v jiném členském státě smlouvu o hraní online pokeru, která obsahuje obecné podmínky stanovené posledně uvedenou společností, a jednak pro tuto činnost nemá formální registraci ani tuto činnost nenabízela třetím osobám jako placenou službu, neztrácí postavení „spotřebitele“ ve smyslu tohoto ustanovení, i když tato osoba hraje tuto hru mnoho hodin denně (až 9), má rozsáhlé znalosti a dosahuje z této hry značných zisků.

Spotřebitel

- C-208/18 Petruchová
- Článek 17 odst. 1 (Nařízení Brusel Ibis) musí být vykládán v tom smyslu, že fyzická osoba, která na základě takové smlouvy, jako je rozdílová smlouva uzavřená s brokerskou společností, provádí prostřednictvím této společnosti transakce na mezinárodním devizovém trhu FOREX (Foreign Exchange) , musí být kvalifikována jako „spotřebitel“ ve smyslu tohoto ustanovení, pokud uzavření této smlouvy nespadá do profesionální nebo podnikatelské činnosti této osoby, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu. Faktory, jako je hodnota transakcí prováděných na základě takových smluv, jako jsou rozdílové smlouvy, velikost rizika finančních ztrát spojeného s uzavíráním takových smluv, případné znalosti a odbornost této osoby v oblasti finančních nástrojů nebo její aktivní jednání v rámci takových transakcí, jsou jako takové pro účely této kvalifikace v zásadě nerozhodné

Spotřebitel

- C-500/18 AU v. Reliantco Investments LTD a Reliantco Investments LTD
Limassol Sucursala București
 - ... fyzická osoba, která na základě takové smlouvy, jako je rozdílová smlouva uzavřená s finanční společností, uskutečňuje prostřednictvím této společnosti finanční transakce, může být kvalifikována jako „spotřebitel“ ve smyslu tohoto ustanovení, pokud uzavření této smlouvy nespadá do profesionální nebo podnikatelské činnosti této osoby, což musí ověřit předkládající soud. Pro účely této kvalifikace jsou takové faktory, jako je skutečnost, že tato osoba uskutečnila velký objem obchodů v relativně krátkém časovém období nebo že investovala do těchto obchodů značné částky, jako takové v zásadě nerozhodné, stejně jako je jako taková v zásadě nerozhodná skutečnost, že tatáž osoba je „neprofesionálním klientem“ ve smyslu...

Spotřebitel

- C-177/22 JA v. Würth Automotive GmbH.
 - *...lze zohlednit dojem, který tato osoba vyvolala svým chováním u druhé smluvní strany, spočívajícím zejména v nereagování osoby, která se dovolává postavení spotřebitele, na ustanovení smlouvy, která ji označují za podnikatelku, v okolnosti, že smlouvu uzavřela prostřednictvím zprostředkovatele, který vykonává podnikatelskou činnost v oboru, do něhož spadá tato smlouva, a který se po podpisu této smlouvy zajímal u druhé smluvní strany o možnost vykázat na příslušné faktuře DPH, nebo rovněž v okolnosti, že zboží, které bylo předmětem smlouvy, krátce po jejím uzavření prodala a případně dosáhla zisku.*

Spotřebitel – kdo zkoumá

□ C-105/17 Kamenova

- *... takovou fyzickou osobu, která na internetovém prodejním portálu zveřejní současně určitý počet inzerátů, v nichž nabízí k prodeji nové i použité zboží, jako je odpůrkyně ve věci v původním řízení, lze považovat za „obchodníka“ a takovou činnost kvalifikovat jako „obchodní praktiku“ pouze tehdy, pokud tato osoba jedná za účelem, který lze považovat za její obchodní činnost, podnikání, řemeslo nebo svobodné povolání, což musí ověřit s ohledem na všechny relevantní okolnosti projednávaného případu předkládající soud*

Spotřebitel – kdo zkoumá

- C-177/22 JA v. Würth Automotive GmbH.
 - *...pokud se ukáže, že v rámci celkového posouzení informací, které má vnitrostátní soud k dispozici, není možné z právního hlediska dostatečným způsobem prokázat některé okolnosti související s uzavřením smlouvy, zejména pokud jde o skutečnosti uvedené v této smlouvě nebo zapojení zprostředkovatele při jejím uzavírání, tento soud musí posoudit důkazní hodnotu těchto informací podle pravidel vnitrostátního práva, včetně otázky, zda je v případě pochybností nutno rozhodnout ve prospěch osoby, která se dovolává postavení „spotřebitele“ ve smyslu tohoto ustanovení.*

Spotřebitelská smlouva

- Smíšené smlouvy = smlouvy s podnikatelským i soukromým účelem
 - Podstata rozhodnutí ve věci Schrems, k tomu srov. odlišné stanovisko GA Bobka
 - SD EU potvrdil objektivní definici spotřebitele, kterou dal do protikladu s pojmem hospodářský subjekt
 - Lutzi – *„i přes rostoucí význam a počet smíšených smluv a duálních účelů těchto činností, vůdčí autoritou [pro interpretaci] zůstává případ farmáře kupujícího si střešní tašky pro svou farmu“*
 - C-464/01, Johann Gruber v. Bay Wa AG

Smlouva uzavřená na dálku

- C-190/11 Daniela Mühlleitner v. Ahmad Yusufi, Wadat Yusufi
 - Předpokládá použití čl. 15 odst. 1 písm. c) nařízení (ES) č. 44/2001 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (nařízení Brusel I), že smlouva mezi spotřebitelem a podnikatelem byla uzavřena na dálku?
 - *...nevyžaduje, aby smlouva mezi spotřebitelem a podnikatelem byla uzavřena na dálku*
 - Odchýlení se od odst. 24 Preambule k Nařízení Řím I, který hovoří o smlouvě na dálku, ale Nařízení Brusel Ibis to nevyžaduje

Smlouva uzavřená na dálku

- C-218/12 Lokman Emrek proti Vlado Sabranovic
 - *...nevyžaduje existenci příčinné souvislosti mezi prostředkem použitým k zaměření podnikatelské nebo profesionální činnosti na členský stát bydliště spotřebitele, tj. internetovou stránkou, a uzavřením smlouvy s tímto spotřebitelem. Existence takové příčinné souvislosti však ukazuje na spojitost smlouvy s takovou činností.*

Zaměrování činnosti

- Pojem „zaměrování činnosti“
 - Spojené věci C-585/08 a C-144/09 Peter Pammer proti Reederei Karl Schlüter GmbH & Co. KG (C-585/08) a Hotel Alpenhof GesmbH proti Oliver Heller (C-144/09)

EXKURZ - Zaměřování činnosti – další využití?

□ Nařízení GDPR – odst. 23 GDPR

□ *aby se určilo, zda takový správce nebo zpracovatel nabízí zboží nebo služby subjektům údajů nacházejícím se v Unii, je třeba zjistit, zda je zjevné, že má správce nebo zpracovatel v úmyslu nabízet služby subjektům údajů v jednom nebo více členských státech v Unii. Zatímco pouhá dostupnost internetových stránek správce, zpracovatele nebo zprostředkovatele v Unii, e-mailové adresy nebo jiných kontaktních údajů anebo používání jazyka obecně používaného ve třetí zemi, v níž je správce usazen, nepostačuje ke zjištění tohoto úmyslu, mohly by faktory, jako je používání jazyka nebo měny obecně používaných v jednom nebo více členských státech, spolu s možností objednat zboží a služby v tomto jiném jazyce nebo zmínky o zákaznících či uživatelích nacházejících se v Unii, být zjevným dokladem toho, že správce má v úmyslu nabízet zboží nebo služby subjektům údajů v Unii*

EXKURZ - Zaměřování činnosti – další využití?

- SD EU využil kritérium zaměřování činnosti pro interpretaci sekundárních právních předpisů týkajících se práv k duševnímu vlastnictví v rozhodnutí ve věci *Dataco*, *L’Oreal* nebo *Donner*
- Nepřímo použito také v rozhodnutí *Concurrence* týkající se sítí selektivní distribuce
- Využití kritéria „zaměřování činnosti“ pro interpretaci místa škodné události v případě online porušení autorského práva (pro osobnostní, nikoliv majetkové aspekty)?
 - Článek 7 odst. 2 Nařízení Brusel Ibis – místo škodné události
 - Stanovisko generálního advokáta Jääskinena přednesené dne 13. června 2013 ve věci C-170/12, *Pinckney*, odst. 61-6; stanovisko generálního advokáta P. Cruz Villalóna přednesené dne 16. února 2012 ve věci C-523/10, *Wintersteiger*, odst. 28-31

Smluvní partner spotřebitele

- C-478/12 Armin Maletic, Marianne Maletic v. lastminute.com GmbH, TUI Österreich GmbH
 - *Pojem „smluvní partner“ ... musí být vykládán v tom smyslu, že za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, zahrnuje i smluvního partnera hospodářského subjektu, s nímž spotřebitel uzavřel tuto smlouvu, kterýžto partner má sídlo na území členského státu, v němž se nachází bydliště tohoto spotřebitele.*
 - smluvní vztah se zprostředkovatelem zájezdu je „neoddělitelně spjat s organizátorem zájezdu“

Spotřebitelské smlouvy online – rozh. právo

□ Článek 6 Nařízení Řím I

- Odst. 1 – *[...] smlouva uzavřená fyzickou osobou za účelem, který se netýká její profesionální nebo podnikatelské činnosti (dále jen „spotřebitel“), s jinou osobou, která jedná v rámci výkonu své profesionální nebo podnikatelské činnosti (dále jen „obchodník“), se řídí právem země, v níž má spotřebitel obvyklé bydliště, pokud a) obchodník provozuje svou profesionální nebo podnikatelskou činnost v zemi, kde má spotřebitel své obvyklé bydliště, nebo b) se jakýmkoli způsobem taková **činnost na tuto zemi nebo na několik zemí včetně této země zaměřuje***
- Odst. 2 - *Bez ohledu na odstavec 1 si **mohou strany zvolit** v souladu s článkem 3 právo rozhodné pro smlouvu, která splňuje podmínky odstavce 1. V důsledku této volby však nesmí být spotřebitel zbaven ochrany, kterou mu poskytují ustanovení právního řádu, od nichž se nelze smluvně odchýlit, a jež by se v případě neexistence volby práva na základě odstavce 1 jinak použila*

Spotřebitelské smlouvy online – rozh. právo

- C-191/15 Verein für Konsumenteninformation v. Amazon EU Sàrl
 - Ochrana spotřebitele, zneužívající klauzule, právo rozhodné pro zpracování a ochrana dat, vztah mezi Nařízením Řím I a Řím II
 - *...ujednání obsažené ve všeobecných smluvních podmínkách obchodníka, které nebylo sjednáno individuálně, a podle kterého se právem členského státu sídla tohoto obchodníka řídí smlouva uzavřená formou elektronického obchodu se spotřebitelem, je zneužívající klauzulí v rozsahu, v němž uvádí tohoto spotřebitele v omyl tím, že u něj vyvolává dojem, že se na smlouvu použije pouze právo tohoto členského státu, aniž spotřebitele informoval, že se na něj na základě čl. 6 odst. 2 nařízení Řím I vztahuje ochrana, kterou mu zajišťují imperativní ustanovení práva, které by bylo rozhodné v případě neexistence tohoto ujednání, přičemž přísluší vnitrostátnímu soudu, aby ve světle všech relevantních okolností tuto skutečnost ověřil.*

Spotřebitelské smlouvy online – rozh. právo

- C-821/21 NM v. Club La Costa (UK) plc a další
 - *Článek 3 Nařízení Řím I musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání ujednání o volbě rozhodného práva obsaženému ve všeobecných podmínkách smlouvy nebo v samostatném dokumentu, na který tato smlouva odkazuje a který byl předán spotřebiteli, za podmínky, že toto ujednání informuje spotřebitele o tom, že se na něj na základě čl. 6 odst. 2 nařízení Řím I v každém případě vztahuje ochrana, kterou mu zajišťují imperativní ustanovení práva země, v níž má obvyklé bydliště.*
 - *Článek 6 odst. 1 Nařízení Řím I musí být vykládán v tom smyslu, že pokud spotřebitelská smlouva splňuje podmínky stanovené v tomto ustanovení a nedojde-li k platné volbě práva rozhodného pro tuto smlouvu, musí být toto právo určeno podle uvedeného ustanovení, kterého se mohou dovolávat obě strany uvedené smlouvy, včetně prodávajícího nebo poskytovatele, a to bez ohledu na okolnost, že by právo rozhodné pro tutéž smlouvu podle článků 3 a 4 tohoto nařízení mohlo být pro spotřebitele příznivější*

M U N I
L A W

**Děkuji za pozornost.
Pokračování po přestávce v další
prezentaci.**